

Manushak ARUSHANOVA,

Islom Karimov nomidagi ilmiy-ma'rifiy yodgorlik majmuasi ekskursovodi, MRDI mustaqil izlanuvchi (PhD)

E-mail: arushanovamanushak@gmail.ru

Tel: (90) 9628702

Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy Rassomlik va Dizayn instituti K.S.Nishanova taqrizi asosida

ROLE OF THE ISLAM KARIMOV MUSEUM IN THE DEVELOPMENT OF TOURISM IN NEW UZBEKISTAN

Annotation

This article provides information about the role of the Islam Karimov Museum in the development of tourism in New Uzbekistan. In particular, the tasks of this complex are presented. The Oksaroy residence will introduce a wide range of the population, youth and foreign guests to the history of the formation and strengthening of Uzbekistan as an independent state under the leadership of the First President. The main thing is that in New Uzbekistan the Museum of Islam Karimov is one of the most important places in educating an enlightened person, in educating our youth in the spirit of patriotism, in strengthening their sense of responsibility for the fate of the Motherland. And people, and in the development of tourism.

Key words: Ideological development, education, upbringing, historical heritage, mass culture, threat, value, ideology, spirituality, society, memorial complex.

РОЛЬ МУЗЕЯ ИСЛАМА КАРИМОВА В РАЗВИТИИ ТУРИЗМА В НОВОМ УЗБЕКИСТАНЕ

Аннотация

В данной статье представлена информация о роли Музея Ислама Каримова в развитии туризма в Новом Узбекистане. В частности, представлены задачи данного комплекса. Резиденция Оксарой познакомит широкий круг населения, молодежь и иностранных гостей с историей становления и укрепления Узбекистана как независимого государства под руководством Первого Президента. Главное, что в Новом Узбекистане Музей Ислама Каримова является одним из важнейших мест в воспитании просвещенного человека, в воспитании нашей молодежи в духе патриотизма, в укреплении у нее чувства ответственности за судьбу Родины. и людей, и в развитии туризма.

Ключевые слова: Идеологическое развитие, образование, воспитание, историческое наследие, массовая культура, угроза, ценность, идеология, духовность, общество, мемориальный комплекс.

YANGI O'ZBEKISTONDA TURIZMNI RIVOJLANISHIDA ISLOM KARIMOV MUZEYINING O'RNI

Annotatsiya

Mazkur maqolada Yangi O'zbekistonda turizmni rivojlanishida Islom Karimov muzeyining o'rni haqida ma'lumot berilgan. Mazkur majmuaning vazifalari haqida alohida sanab o'tilgan. Oqsaroy qarorgohi aholi keng qatlamini, yoshlarni, chet ellik mehmonlarni Birinchi Prezidentimiz rahnamoligida O'zbekistonning mustaqil davlat sifatida shakllanishi va mustahkamlanishi tarixi bilan yaqindan tanishtirib boradi. Asosiysi, Yangi O'zbekistonda Islom Karimov muzeyi ma'rifatli shaxs tarbiyasida, yoshlarimizni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, ularda Vatan va xalq taqdiriga ma'sullik hissini kuchaytirish va turizmni rivojlantirishda juda muhim maskanlardan biridir.

Kalit so'zlar. Mafkuraviy taraqqiyot, ta'lim, tarbiya, tarixiy meros, ommaviy madaniyat, tahdid, qadriyat, mafkura, ma'naviyat, jamiyat, yodgorlik majmuasi.

Biz ajdodlarimizning yorqin xotirasini asrab-avaylab,
yuragimizda abadiy saqlaymiz.
Shavkat Mirziyoyev

Kirish. Jahon muzeylari turli tarixiy davrlardan to bugungi kungacha avlodlarning mafkuraviy taraqqiyotiga zamin, ta'lim va tarbiya vositasi hamda ilmiy tadqiqotlarga manba bo'lib xizmat qilib kelmoqda.

«Tarixiy merosni asrab-avaylash, o'rganish va avlodlardan avlodlarga qoldirish davlatimiz siyosatining eng muhim ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Yangi tahdidlar, jumladan, «ommaviy madaniyat» xavfi va boqimandalik kayfiyati paydo bo'layotgan, odob-axloq, qadriyatlarining yo'qolish xavfi yuzaga kelayotgan hozirgi globallashuv sharoitida bu g'oyat muhim ahamiyat kasb etmoqda».[1,48-b.] Biz bugun o'zining ma'naviy-moddiy boyliklariga o'zi ega bo'lgan xalqmiz. Buning bari esa yuksak maqsadlarga erishish uchun moddiy taraqqiyot bilan birga ma'naviy rivojlanish masalalarini ham asosiy vazifa qilib qo'yanligimiz bosh sabab bo'ldi. Yangi O'zbekistonda ma'rifatli shaxs tarbiyasida ma'naviyat muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki, ma'naviyat bu insonni inson qiladigan, ulug'ishlarga da'vat etadigan kuchdir. Insonlar qanchalar xilma-xil va betakror bo'lsa, ularning ma'naviy olami ham shunchalar rang-barang va beqiyosdir. Agar bizning ma'naviyatimiz to'g'ri rivojlansa, u holda bizning ongimizda hech qanday ma'naviy bo'shliq paydo bo'lmaydi. Ma'naviyatli shaxslari ko'p bo'lgan davlat juda tez rivojlanib, dunyoga tez taniladi. Insonning har bir harakatida uning ma'naviyatini sezish mumkin.

Ahamiyatilis shundaki, so'nggi yillarda Yangi O'zbekistonda iqtisodiy, siyosiy va ma'naviy sohalarida tub islohotlar amalga oshirildi. Biroq bugun yosh avlodni ma'rifatli shaxs etib tarbiyalash va turli tahdidlardan asrash vazifasi dolzarbligicha qolmoqda. Ana shunday tahdidlardan biri ma'naviyatga bo'lgan tahdididir.

Odamzod nasli qanday yaxshi narsalarga erishgan bo'lsa, uning ma'naviyati boyligidir. Odam ma'naviyati tufayli ne-ne jumboqlarni yechishga qodir. Chuqur mushohada va katta bilim egasi bo'lgan har qanday odam hurmatlidir. Zero, barcha ezgu amallar ma'naviyat orqali bajariladi.

Tadqiqot metodologiyasi. Bir xalq ma'naviyatiga xos qadriyatlarining boshqa xalqlar tomonidan tan olinishi shu xalqning g'urur va iftixori, milliy o'zligini yanada yuksaltirishga xizmat qiladi. Bugungi kunda jahon miqyosida buyuk ajdodlarimizning so'nmas dahosiga hurmat-ehtirom ko'rsatilib, ularning boy ilmiy merosini o'rganishga bo'lgan qiziqishning ortib borayotganligi barchamizni quvontiradi. Shu o'rinda Belgiyada Ibn Sinoga, Litvada Mirzo Ulug'bekka, Moskva, Tokio va Baku shaharlarida Alisher Navoiy bobomizga, Misr poytaxti Qohira shahrida esa Ahmad Farg'oniy xotirasiga hurmat sifatida muazzam haykallarning o'rnatilishi har bir Vatandoshimiz qalbida cheksiz iftixor tuyg'ularini uyg'otadi. Birinchi Prezidentimiz Islom Karimov "Har qaysi inson men shu millat farzandi ekanman, mening ajdodlarim kimlar bo'lgan? Millatimning ibtidosi qayda? Uning oyoqqa turishi, tiklanish, shakllanish jarayoni qanday kechgan? Degan savollarni o'ziga berishi tabiiy».[2, 75-b.] deb bejiz aytmaganlar.

Prezidentimiz Mirziyoyev Sh.M. shunday deydi: "Sizlarga yaxshi ma'lum, mamlakatimizda amalga oshirilayotgan barcha islohot va o'zgarishlar, keng ko'lamli dasturlar yagona va ulug' bir maqsadga qaratilgan. U ham bo'lsa, xalqimiz hayotini yanada obod va farovon qilish, farzandlarimizni har tomonlama yetuk va barkamol etib tarbiyalashdan iborat.[3,412-b.] degan nutqlari juda ahamiyatlidir. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoevning 2017 yil 24 maydagi "Qadimiy yozma manbalarni saqlash, tadqiq va targ'ib qilish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori asosida tarixiy-madaniy merosimiz namunalarini har tomonlama chuqur o'rganish, buyuk alloma va mutafakkirlarimizning jahon ilm-fani va sivilizatsiyasi rivojiga qo'shgan beqiyos hissasini targ'ib etish, shu asosda yurtdoshlarimiz, avvalo, yosh avlodni xalqimizning buyuk ma'naviy merosiga hurmat, ona yurtimizga mehr va sadoqat ruhida tarbiyalashga qaratilgan ishlarning natijadorligini tubdan oshirish bo'yicha dolzarb vazifalarni samarali hal etishga kirishildi.

Tahlil va natijalar. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti etib saylangan kundan boshlab hamma sohada tarixiy adolatni tiklash, ajdodlarimizning ezgu ishlari, boy merosi, muborak xotirasini ulug'lash va abadiylashtirish, mamlakatimizda inson manfaatlarini oliy qadriyat darajasiga ko'tarishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar xalqimizning ijtimoiy-siyosiy hayotini, ma'naviy olamini yuksaltirishga xizmat qilmoqda. Shunday maskanlardan biri, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 25 apreldagi tegishli qarori asosida Islom Karimovning xotirasini abadiylashtirish va merosini har tomonlama o'rganish maqsadida tuzilgan O'zbekiston Respublikasining Birinchi Prezidenti Islom Karimov nomidagi ilmiy-ma'rifiy yodgorlik majmuasidir.

Majmua 9,6 gektarga yaqin maydonni egallaydi. Maydonda to'rtta bino- "Oqsaroy", Ko'rgazmalar zali", "Kutubxona" va "majmua ofislari" va yana bitta kafeteriy joylashgan.

Oqsaroy – Islom Karimov muzeyi Rossiyadagi B. Yeltsin, Ozarboyjondagi H.Aliyev, Fransiyadagi F.Mitteran markazlaridan farqli o'laroq muzey sifatida yangidan qurilmagan, balki 1999-yildan 2016-yil sentyabrgacha Islom Karimov aynan shu saroyda faoliyat yurgazganligi uchun ham muzeylashtirilgan. Shuningdek, Oqsaroy binosining o'zi mustaqilligimizning ilk davrlari me'morchiligi yodgorligi hisoblanadi. Islom Karimov 17 yil davomida har kuni shu binoda faoliyat olib borgan, elchilarni qabul qilgan, xalqaro uchrashuvlar o'tkazgan, millatimiz taqdiriga molik qarorlar qabul qilgan.

Majmuaga kiraverishda 2017 yilda akademik Ilhom Jabborov tomonidan bronzadan ishlangan Birinchi Prezidentimizning haykali qalblarga ajib iliqlik bag'ishlaydi. Davlatimiz rahbarining 2016-yil 2-dekabrda "Buyuk davlat va siyosat arbobi, O'zbekiston Respublikasining Birinchi Prezidenti Islom Abdug'aniyevich Karimov siymosi tasvirlangan haykalni yaratish bo'yicha xalqaro ijodiy tanlovni tashkil etish to'g'risida"gi qarori ijrosi yuzasidan Buyuk Yo'l boshchimiz siymosi tasvirlangan haykalni yaratish bo'yicha xalqaro ijodiy tanlov e'lon qilingan edi. Tanlov bir bosqichda Toshkent shahrida o'tkazildi. Unda 7 davlatdan O'zbekiston, Ukraina, Janubiy Koreya, Italiya, Germaniya va Avstraliyadan 58 nafar muallif tomonidan taqdim etilgan 68 loyiha namoyish etildi.

Tanlov natijalariga ko'ra, haykaltarosh, O'zbekiston Badiiy akademiyasi akademigi, O'zbekiston san'at arbobi Ilhom Jabborov yaratgan haykal g'olib, deb topildi.

Islom Karimov nomidagi ilmiy-ma'rifiy yodgorlik majmuasidagi Oqsaroy qarorgohi bu O'zbekiston Respublikasi Prezidenti I.A.Karimovning qarorgohidir. Qurilish ishlari 1997 yilda boshlanib, 1999 yili tugatilgan Oqsaroy loyihasi bevosita Islom Karimovning ko'rsatmalari, o'git va maslahatlarini inobatga olgan holda amalga oshirilgan. Me'morlar: Toxtayev Azamat Ramziddinovich, Shakirov Rustam Zohidovich (O'zbekistonning faxriy me'mori, "Toshkent davlat loyihalash" instituti rahbari).

1-rasm. Islom Karimov nomidagi ilmiy-ma'rifiy yodgorlik majmuasi.

Oqsaray oq marmardan zamonaviy uslubda qurilgan bino hisoblanadi. Binoning balandligi 29,5 metrni tashkil etadi (qavatma- qavatdan 24 metrgacha + bayroqcha = 29,5 metr). Bino 3 qavatli bo'lib, uning maydoni 4522 m². Ilmiy-ma'rifiy yodgorlik majmuasining asosiy vazifalari Islom Karimovning zamonaviy O'zbekiston asoschisi va me'mori, O'zbekistonning mustaqillik yillarida erishgan yutuqlari bunyodkori, mamlakatimizning jahon hamjamiyatidagi nufuzini mustahkamlagan buyuk shaxs sifatidagi hayoti va faoliyatini, shuningdek, uning axloqiy va insoniy fazilatlarini o'rganishdan iborat. Bunday yondashuv mamlakatimizning mustaqil davlat sifatida shakllanishi va rivojlanishini namoyish qilish, aholi, avvalo yoshlar va xorijlik mehmonlarni O'zbekistonning mustaqil taraqqiyot yo'li bilan tanishtirish, yurtimiz yutuqlarini targ'ib qilish hamda yosh avlodni tarixiy va siyosiy madaniyat ruhida tarbiyalashga qaratilgan.

Majmua xodimlari Islom Karimov hayoti va faoliyati bilan bog'liq kitob, katalog, buklet va boshqa materiallarni nashr qilish va tarqatish, kolleksiya va buyumlarni saqlash, hisobini yuritish va ko'rgazmalarga qo'yish, muzey ashyolari va to'plamlari ma'lumotlar bazasini shakllantirish, yuritish va yangilab borish bilan shug'ullanadi. Yodgorlik majmuasi ichiga kiruvchi "Butun olamni jo etgan yurak" nomli ko'rgazma kuniga o'ziga 2300 dan ziyod tomoshabinlarni jalb qilib kelgan.

Xulosa va takliflar. Ma'lumki, dunyoning ko'plab mamlakatlarida davlat rahbari bo'lib ishlagan shaxslarning nomini abadiylashtirish maqsadida turli majmualar, muzeylar va uy-muzeylari tashkil etilgan. Ushbu maskanlar o'sha yurtning sayyohlik xaritasida e'tiborga molik ziyoratgoh joylar sifatida belgilab qo'yilgan. Ularning aksariyati, jumladan, Hamdo'stlik hududidagi markaz va muzeylar ham ko'p yillardan beri faoliyat yuritib kelmoqda. Islom Karimov nomidagi ilmiy-ma'rifiy yodgorlik majmuasi jamoasi ham ushbu markazlar bilan yaqin aloqalarni yo'lga qo'yish, ularning ish faoliyati bilan bevosita tanishib hamkorlik istiqbollari belgilab olishni o'z oldiga maqsad qilib qo'ygan.

Xulosa o'rni shuni ta'kidlash kerakki, Oqsaray qarorgohi aholi keng qatlamini, yoshlarni, chet ellik mehmonlarni Birinchi Prezidentimiz rahnamoligida O'zbekistonning mustaqil davlat sifatida shakllanishi va mustahkamlanishi tarixi bilan yaqindan tanishtirib boradi. Asosiysi, Yangi O'zbekistonda Islom Karimov muzeyi ma'rifatli shaxs tarbiyasida, yoshlarimizni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, ularda Vatan va xalq taqdiriga ma'sullik hissini kuchaytirish va turizmni rivojlantirishda juda muhim maskanlardan biridir.

ADABIYOTLAR

1. Mirziyoyev Sh.M. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. – Toshkent: «O'zbekiston» NMIU, 2020. – 48 b.
2. Karimov I.A. Biz kelajagimizni o'z qo'limiz bilan quramiz. Tarixiy xotirasiz kelajak yo'q. T.,1998. –B.75.
3. Mirziyoyev Sh.M. Ozod va obod vatanning barkamol farzandlari// Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. 1-jild. T.:O'zbekiston, 2018.-B.412